

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 14 maja 2024 r.

znak sprawy: DZF-VI.054.2.2024.JS

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 2647 Pani Poseł Danuty Jazłowieckiej
w sprawie przeznaczenia części funduszy z Krajowego Planu Odbudowy
na poprawę dostępności w budynkach użyteczności publicznej dla osób
z niepełnosprawnościami**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację przedstawiam następujące informacje.

W kontekście sformułowanego przez Panią Poseł pytania, istotne jest przedstawienie celów Krajowego Programu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) oraz zakresu prowadzonego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) procesu rewizji KPO.

KPO to program, który składa się z pakietu inwestycji i reform, mających wzmocnić polską gospodarkę oraz sprawić, że będzie ona łatwiej znosić wszelkie kryzysy. Środki KPO pochodzą z europejskiego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF), ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (rozporządzenie RFF). Instrument ten jest specjalnym narzędziem, mającym za zadanie wyeliminowanie negatywnych skutków i konsekwencji kryzysu związanego z COVID-19 w Unii Europejskiej, a realizowane z jego wykorzystaniem reformy i inwestycje powinny pomóc zwiększyć odporność UE i zmniejszyć jej zależność dzięki dywersyfikacji kluczowych łańcuchów dostaw, wzmacniając tym samym jej strategiczną niezależność i otwartą gospodarkę. Rozporządzenie RRF wyznacza 6 filarów tematycznych, w które polskie KPO musi się wpisać:

1. zielona transformacja,
2. transformacja cyfrowa,
3. inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu,
4. spójność społeczna i terytorialna,
5. zdrowie i odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna,
6. rozwiązania dla przyszłych pokoleń, w tym edukacja i umiejętności.

KPO jest więc unikatowym, nadzwyczajnym instrumentem o sprecyzowanym charakterze i profilu. To odróżnia KPO od polityki spójności, która jest główną polityką inwestycyjną Unii Europejskiej. Jednym z głównych jej celów jest umacnianie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Wyrównuje dysproporcje między regionami, w szczególności między obszarami wiejskimi, obszarami podlegającymi przemianom przemysłowym i regionami, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych. To więc polityka spójności jest głównym źródłem finansowania dla działań odpowiadających na trwałe wyzwania strukturalne i społeczne Polski, czego przejawem są opisane poniżej liczne inwestycje służące poprawie dostępności.

Od czasu ustanowienia KPO nastąpiła istotna zmiana sytuacji geopolitycznej i społeczno-ekonomicznej. Efektem tego było przyjęcie przez Radę Unii Europejskiej 8 grudnia 2023 r. pierwszej rewizji KPO. Wprowadziła ona m.in. nowy rozdział REPowerEU. Następnie, na podstawie przeprowadzonego w styczniu i lutym 2024 r. przeglądu stanu realizacji reform i inwestycji KPO, podjęłam decyzję o drugiej rewizji KPO, która ma na celu:

- zminimalizowanie ryzyka otrzymania z Komisji Europejskiej niepełnych refundacji za wnioski o płatność,
- ograniczenie kosztów budżetu państwa związanych z realizacją KPO,
- utrzymanie ważnych społecznie reform i inwestycji.

Zgodnie z rozporządzeniem RRF wszelkie zmiany w reformach i inwestycjach, muszą być uzasadnione obiektywnymi okolicznościami, wskazującymi na brak możliwości realizacji dotychczas zakładanych w KPO działań. Jednocześnie proces rewizji pozostaje bez wpływu na ogólne zasady wdrażania tego instrumentu, w tym obowiązek zakończenia jego realizacji do 31 sierpnia 2026 r. Z tych względów nie jest możliwa pełna modyfikacja KPO, a pole do negocjacji tego planu jest ograniczone.

Kwestia zapewnienia dostępności ma jednak bardzo istotne miejsce w działaniach realizowanych przez MFIPR, dotyczących zarówno KPO,

jak i polityki spójności. Tak zwane rozporządzenie ogólne¹ wprowadza w perspektywie finansowej 2021-2027 obowiązkowe zasady horyzontalne obowiązujące we wszystkich projektach europejskich, m.in. zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że wszelkie przedsięwzięcia realizowane w ramach polityki spójności uwzględniają na etapie: projektowania, wdrażania i w okresie trwałości wspomnianą zasadę. MFiPR wydał także Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027, których celem jest zapewnienie zgodności wdrażania programów, współfinansowanych z polityki spójności, z zasadami równościowymi. Załącznikiem do tych Wytycznych są *Standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027* oraz *Procedura służąca do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programów*. Wytyczne i standardy dostępności dla polityki spójności 2021–2027 kładą największy nacisk na zapewnienie, by wszelkie działania finansowane z programów mogły służyć, czy umożliwić swobodne z nich korzystanie także osobom z niepełnosprawnościami, a Procedura zapewnia dodatkowe mechanizmy zapewniania zgodności z KPON. Wprowadzenie tych rozwiązań powoduje, że w każdym projekcie należy bezwzględnie uwzględnić konieczność zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, a wszystkie produkty polityki spójności muszą być dostępne.

Podobne mechanizmy przenieśliśmy do KPO. Jednym z ogólnych rozwiązań w KPO jest założenie, że inwestycje i reformy są zgodne z zasadami horyzontalnymi Unii Europejskiej, w tym m.in.: zasadą równości szans i niedyskryminacji. To założenie zostało zoperacjonalizowane w horyzontalnych kryteriach oceny przedsięwzięć w ramach KPO. Jest to zestaw kryteriów, które muszą być obowiązkowo stosowane w każdej inwestycji realizowanej ze środków KPO. Jednym z kryteriów jest „Zachowanie zgodności z zasadą równości szans i niedyskryminacji oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn”. W opisie kryteriów wskazujemy odwołanie do omówionych wyżej *Standardów dostępności dla polityki spójności na lata 2021-2027*.

Zastosowanie wspomnianych rozwiązań w polityce spójności oraz KPO powoduje, że wszystkie inwestycje i działania podejmowane z wykorzystaniem tych funduszy muszą być zgodne z zasadami dostępności. Nawet gdy w opisie danego projektu nie ma odniesień wprost do poprawy dostępności, to jego efekty i produkty muszą tą zasadę spełniać. Oznacza to więc, że skala tych inwestycji poprawi ogólny poziom dostępności w Polsce.

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

MFiPR zapewnia ponadto, by działania wprost skierowane na poprawę dostępności przestrzeni publicznej także były realizowane. Są one wdrażane w ramach rządowego Programu Dostępność Plus 2018-2025, którego MFiPR jest koordynatorem.

Szacowana kwota wydatków przeznaczonych na różnego typu inicjatywy i inwestycje publiczne związane z poprawą dostępności od momentu uruchomienia ww. programu aż do końca 2023 r. wyniosła 18,7 mld zł. Część z tych środków przeznaczono na wsparcie w zakresie poprawy dostępności obiektów użyteczności publicznej. Poniżej przedstawiam najważniejsze inicjatywy i instrumenty ujęte w Programie i nastawione na ten cel.

Pierwszym przykładem jest Fundusz Dostępności, będący instrumentem finansowym ustanowionym w 2019 r. na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (ustawa o dostępności), którego głównym celem jest likwidacja barier architektonicznych w budynkach mieszkalnictwa wielorodzinnego i budynkach instytucji publicznych. Ze środków tego funduszu Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) udziela preferencyjnych pożyczek na poprawę dostępności w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnictwa wielorodzinnego. Na koniec marca 2024 r. środki przekazane na konto Funduszu narastająco od jego powołania wyniosły 329,2 mln zł. Od początku działania Funduszu zawarto 341 umów na łączną kwotę 275,2 mln zł a zakończono realizację 203 inwestycji na łączną kwotę 116,3 mln zł.

Szereg inicjatyw realizowanych jest także przy wykorzystaniu Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2023 r. zakończyła się realizacja projektu pn. „Dostępny samorząd – granty”, który był ukierunkowany na poprawę dostępności do usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wsparcie granowe dla JST było udzielane na dostosowania w funkcjonujących na ich obszarze podmiotach publicznych pod kątem spełniania wymogów dostępności określonych w ustawie o dostępności. Urzędy, placówki związane z edukacją czy sprawami obywatelskimi dzięki grantom likwidowały bariery architektoniczne, techniczne, cyfrowe czy komunikacyjne. W projekcie przyznano granty dla 861 JST na łączną kwotę 107,9 mln zł.

Od początku 2024 r. realizowany jest kolejny tego typu projekt pn. „Dostępny samorząd 2.0”. Jego celem jest wsparcie JST w zakresie zwiększenia dostępności usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wsparcie jest udzielane w postaci szkoleń i doradztwa dla ok. 1 500 pracowników JST oraz udzielenia grantów w łącznej wysokości 72 mln zł. Przedmiotem grantu może być dofinansowanie dostosowania, w wymiarze architektonicznym, informacyjno-komunikacyjnym oraz cyfrowym, do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami wybranego budynku bądź jego części lub przestrzeni/fragmentu przestrzeni pozostającej w gestii JST lub sposobu organizacji usługi publicznej świadczonej przez JST.

Inicjatywami wdrażającymi cele Programu Dostępność Plus są także programy rady nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W marcu 2023 r. PFRON uruchomił program pn. „Dostępna przestrzeń publiczna”, którego celem jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych na zasadzie równości z innymi osobami. Łączna kwota przyznanego dofinansowania wyniosła 164,5 mln zł dla 783 wniosków.

Działania realizowane w Programie Dostępność Plus są nie tylko kierowane do samych JST, ale też bezpośrednio do podmiotów publicznych funkcjonujących na ich obszarze i dysponujących budynkami użyteczności publicznej takich jak placówki służby zdrowia, szkoły, czy instytucje kultury. W ramach zrealizowanych już projektów dokonano poprawy dostępności m.in. ponad 100 dworców kolejowych, 350 placówek służby zdrowia, 650 szkół i uczelni wyższych, ponad 1000 urzędów. W kolejnych zaplanowanych projektach również przewidziano wsparcie na poprawę dostępności dla różnych rodzajów podmiotów publicznych np. uczelni wyższych, instytucji kultury, placówek służby zdrowia.

Całość inicjatyw, które do tej pory podjęto na rzecz poprawy dostępności podmiotów publicznych, obrazują coroczne sprawozdania z realizacji rządowego Programu Dostępność Plus, publikowane na stronie internetowej <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-europejskie-bez-barier/dostepnosc-plus/o-programie/>

Z poważaniem

z up. Ministra

Monika Sikora

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/